

Majandus- ja tööstusministri määruse „Nimemärgise täpsustatud nõuded ning registreerimise taotlemise, registreerimise, registreeringu kehtivusaja pikendamise, muutmise ja kehtetuks tunnistamise ning registreerimisest keeldumise kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1 Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse väärismetalltoodete seaduse (edaspidi VMTS) § 12 lõike 3 alusel.

Määruse kehtestamine on seotud 1. juulil 2025. a jõustunud väärismetalltoodete seadusega, millega ei kehtestata seaduse tasandil enam nimemärgise taotlusprotsessi täpsustatud nõudeid, vaid nähakse ette, et seda tehakse ministri määrusega. Nimemärgis on VMTSi kohaselt väärismetalltootele kantav alaline märk, mis näitab, milline valmistaja või sissevedaja vastutab väärismetalltoote nõuetele vastavuse eest.

VMTS sätestab üldpõhimõtted nimemärgiste registreerimiseks, kuid jätab täpsustamata menetluskorra ja tehnilised nõuded. Määruse eelnõu koostati, et sätestada haldusmenetluse seadusega (edaspidi HMS) reguleeritud haldusmenetlusele nimemärgisest lähtuvalt täiendavad nõuded, mis täpsustavad nimemärgise registreerimise taotlemist, nimemärgise menetluse tähtaegasid ja nimemärgise kujutist. Nimemärgise registreerimine on oluline väärismetalltoodete nõuetele vastavuse jälgitavuse tagamiseks. Eelnõukohase määrusega loodav tehniline vorm on aluseks nimemärgise registreeringuga seotud halduspraktika kujundamisel.

Eelnõuga kavandatud muudatuste tulemusel halduskoormus ei muutu.

1.2 Eelnõu ettevalmistajad

Määruse ja seletuskirja koostas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ettevõtlus- ja tööstuse osakonna metroloogia ja seadme ohutuse nõunik Maanus Urb (tel: 5663 2448, e-post: maanus.urb@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilise analüüsi tegi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Ragnar Kass (e-post: ragnar.kass@mkm.ee).

1.3 Märkused

Eelnõu eesmärk on kehtestada nimemärgisele täpsustatud nõuded, mis lihtsustaks taotlejatele nimemärgise taotlemise protsessi, ja kehtestada määruse tasandil varem seaduses olnud nimemärgise registreerimisega seotud menetlusreeglid. Määrus on seotud 1. juulil 2025 jõustunud väärismetalltoodete seaduse¹ redaktsiooniga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kolmest paragrahvist.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse nimemärgise registreerimise, registreeringu muutmise, kehtivusaja pikendamise ja kehtetuks tunnistamise taotluses esitatavad andmed. Ettevõtja tegevusalana käsitatakse VMTSi § 6 lõike 2 järgi valmistajat või sissevedajat. Kuna ainult VMTSiga on

¹ RT I, 30.04.2024, 14.

sisustatud ettevõtja tegevusalad, siis on VMTSis kasutatud tegevusalad seotud ka käesoleva määrusega, et säilitada kasutusse võetud terminite jälgitavus ja sidusus seaduse mõttega. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti järelevalve infosüsteemis (edaspidi *andmekogu*) on nimemärgise registreerimise taotlemise vorm hetkel arendamisel ning valmib aastal 2026. Taotluse vormi lisatakse väljad, mis on olemasolevate andmetega eeltäidetud. Plaanide kohaselt on taotlus digiallkirjastatav. Kuni arenduse valmimiseni saab kasutada taotluste esitamiseks hetkel kasutuses olevat Aktsiaseltsi Metrosert poolt hallatavat süsteemi.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse nimemärgise kujutisele esitatavad nõuded. Nimemärgise kujutisele nõuete kehtestamine võimaldab nimemärgiseid andmekogusse sisestada kindlatel alustel, mis muudab nimemärgistega tehtavad toimingud ühetaolisemaks ja nende omavaheline võrdlus on võimalik automatiseerida. Andmekogu vastutav töötleja on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi TTJA). Andmekogusse esitatavad nimemärgised peavad olema kujutatud üldiselt kättesaadavat tehnoloogiat kasutades, mis võimaldab neid esitada viisil, et säilitatakse selle täpsus, täielikkus, kättesaadavus, arusaadavus, püsivus ja objektiivsus. Andmekogu toetab levinud failivorminguid, milleks on Tag Image File Format (.tiff), Joint Photographic Experts Group (.jpg, .jpeg), Bitmap (.bmp), Portable Network Graphics (.png).

Eelnõu §-s 3 sätestatakse nimemärgise menetluse nõuded. Sätestatud nõuded võimaldavad nii nimemärgise registreerimise taotlejal kui taotluse läbivaatajal lähtuda samadest alustest, mis muudab menetlusprotsessi läbipaistvaks ja arusaadavaks.

TTJA-le sätestatakse seitse tööpäeva taotleja informeerimiseks nimemärgise registreerimiseks esitatud dokumentide puudustest, samuti otsuse langetamiseks. See suurendab menetluse läbipaistvust ja ajakindlust. Puuduste korral tuleb taotlejat puudustest teavitada ning anda nende kõrvaldamiseks vähemalt kahenädalane tähtaeg. Eesmärk on tagada taotlejale võimalus viia oma taotlus nõuetega vastavusse. Kirjeldatud toimingutele seatud tähtaeg seitse tööpäeva oli varem kehtestatud VMTSis. 1. juulil 2025 jõustavas seadusemuudatuses ei käsitleta enam kirjeldatud tähtaega ning sama tähtaeg sätestatakse nüüd määruse tasandil. Eelnevalt kirjeldatud nõuded on täienduseks HMSis ja VTMSis sätestatud nõuetele.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määrusel puudub sotsiaalne, sealhulgas demograafiline, mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, kohaliku omavalitsuse korraldusele ning regionaalarengule.

Määruse kehtestamisel tekkivad mõningased mõjud majandusele on tingitud 1. juulil 2025. a jõustuvatest väärismetalltoodete seaduse muudatustest ning mõju on terviklikult käsitletud nimetatud seadusemuudatuse seletuskirjas (eelnõu 363 SE).

Määruse jõustumine ei too ettevõtjatele kaasa olulist lisakoormust, kuna enamik nõudeid (nt kontaktandmete, nimemärgise kujutise esitamine) on samad, mis VMTSis ja kuni 01.07.2025 kehtinud Vabariigi Valitsuse 19.04.2004 määru nr 117 „Nimemärgiste riikliku registri asutamine ja registri pidamise põhimäärus“ ning kooskõlas senise halduspraktikaga. Ettevõtjale avalduvat mõju on käsitletud eelnimetatud seaduses ning määruse kehtestamine on ettevõtja vaates väheoluline, sest ta pidi ka varem nimemärgise registreerima. Võrreldes senisega registreerimismenetluses sisulisi muudatusi ei tehta.

Riigiasutuste korraldust mõjutab mõnevõrra andmekogu pidaja muutus. VMTSiga (RT I, 30.04.2024, 14; jõust 01.07.2025) antakse nimemärgise registreerimistaotluste menetlus ja andmekogu pidamine TTJA pädevusse. TTJA tegi ka varem VMTSi (RT I, 30.04.2024, 13; jõust. 10.05.2024) § 42 lõike 1 alusel väärismetalltoodete nõuetele vastavuse järelevalvet, kuid kasutas selleks Aktsiaseltsi Metrosert, kes oli enne nimemärgiste riikliku registri vastutav ja volitatud töötaja. 1. juulil 2025. a jõustunud VTMSiga lisatakse nimemärgise andmestik andmekogu koosseisu. Hallates terviklikult nimemärgiseid (sh nende registreerimisega seotud tegevusi), muutub TTJA jaoks järelevalve tegemine ülevaatlikumaks ja menetlusprotsess kiiremaks. Uue ülesande lisandumine konkreetsele nimemärgist registreerima asuvale struktuuriüksusele on olulise mõjuga. Samas tuleb arvestada, et nimemärgise registreerimisprotsessi lihtsustatakse ning registreerimine koos hilisema järelevalvega liigub ühe järelevalveasutuse kätte, mis muudab TTJA töö selgemaks ja tõhusamaks. Eeltoodut arvesse võttes lihtsustub nimemärgiste registreerimine ja järelevalve ning seega võib hinnata määruse mõju järelevalveasutusele väheolulisena.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne riigieelarvele otseseid tulusid ega kulusid. Määruse rakendamiseks ei ole vaja teha lisategevusi.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras, ehk kolmandal päeval pärast kehtivas korras avaldamist.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Justiits- ja Digiministeeriumile ning arvamuse andmiseks Tarbijakaitse- ja Tehnilise Järelevalve Ametile, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, MTÜ-le Kulla- ja Kellaliit ning MTÜ-le Eesti Metallikunstnike Liit.